

K

KAER, Petar, povjesničar (Makarska, 10. XII. 1848 — 24. IX. 1919). Bavio se istraživanjem domaće povijesti. Prikupljao je povijesne bilješke i arheol. građu, osobito natpise. Posebnu je pozornost poklonio razrješavanju nekih toponomastičkih problema iz vremena hrv. narodne dinastije.

LIT.: Don Petar Kaer, VJHAD, 1922.

KÄHLER, Heinz, njem. arheolog (1905 — 9. I. 1974). Profesor sveučilišta u Saarbrückenu i Kölnu. Bavio se grč. i rim. skulpturom i arhitekturom. Istraživao je ant. Salonu i Dioklecijanovu palaču.

BIBL.: *Die Porta Caesarea in Salona*, VJAH, 1930, 51; *Split i Piazza Armerina*, Urbs, 1965, 4; *Der römische Tempel. Raum und Landschaft*, Berlin 1970; *Die frühe Kirche. Kult und Kultraum*, Berlin 1972.

KAIROS, grč. božanstvo, personifikacija zgodne prilike, povoljna trenutka. Prikazuju ga kao naga mladića u trku na vrhu kugle, s krilima na nogama ili leđima, a u ruci drži vagu koja balansira na oštrici britve. Jedan od najljepših primjeraka nalazi se u Trogiru; rađen je prema Lizipovu Kairosu, a potječe vjerojatno iz ← II. ili ← I. st.

LIT.: *M. Abramić*, Novi reljef božanstva Kairos, VJAH, 1932. — *M. Stučić*, Novo o Kairosu, *ibid.*, 1954 — 57. — *N. Cambi*, The Relief of Kairos from Trogir (Dalmatia), *Praktika tou XII Diethnous synedriou Klasikes arhaiologias*, Athena 1988. R.

KALAJŽIĆ, Marin, naivni slikar (Grohote, 15. III. 1911). Slikarstvom se bavi od 1979, izlaže od 1981. Slika prizore iz života ribara i težaka, te kraljlike otoka Šolte. Samostalno izlagao u Splitu (1981) i Zagrebu (1984). Sudjelovao u radu lik. kolonija u Rijeci i Novomu Vinodolskom.

LIT.: *Z. Pillauer-Marić*, Marin Kalajžić (katalog), Zagreb 1984.

KALAJŽIĆ, Branko, arhitekt, urbanist i pedagog (Žeževica, 18. IX. 1925). Arhitekturu završio u Zagrebu 1952. God. 1952 — 57. radi u Sarajevu na generalnome urbanističkome planu i provedbenim planovima, te stambenom bloku na Čengić Vili. Od 1957. djeluje u Splitu i okolici gdje radi urbanističke projekte: naselje Mia u Omišu; zapadna obala u Splitu i Regionalni plan Splita (1958, s F. Barišićem, Ž. Turketom i dr.); projekte zgrada Vodovoda, »Elektrona« i trafostanica u Splitu i okolici (1970 — 75); konkatedralu Sv. Petra u Splitu (1975 — 83, s F. Barišićem); te memorijalne spomenike u Solinu i Mimicama (1966 — 68). Bavi se grafičkim dizajnom za izdanja »Crkve u svijetu« i tvorničke pogone (»Bobis«, »Mljekara«).

BIBL.: *Zgrada Narodne skupštine u Sarajevu*, ČIP, 1956, 47. — *Zapadna obala u Splitu*, Urbs, 1960, 1. — *Regionalni plan kotara Split*, Split 1961. D. Kt.

KALDA, Lav, arhitekt (Bitovice, Moravska, 10. IX. 1880 — Zagreb, 10. X. 1956). Akademiju likovnih umjetnosti završio u Beču. Od 1907. djeluje u Zagrebu kao samostalni arhitekt i građevinski poduzetnik (»Kalda i Štefan«, poslije »Lav Kalda«). Djela mu se odlikuju jednostavnom

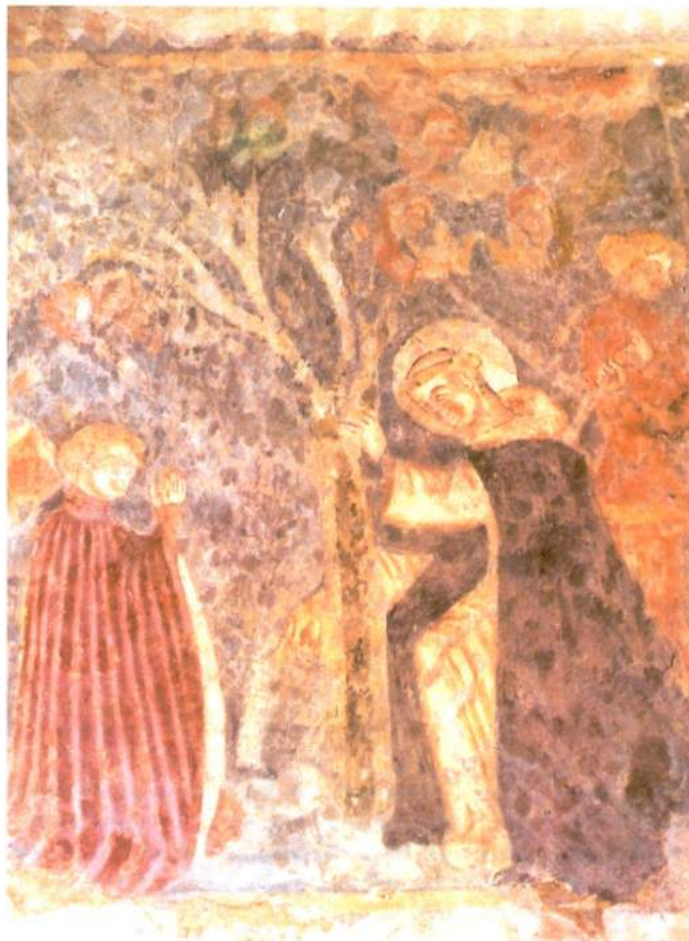
monumentalnošću i visokom profesionalnom razinom izvedbe. Izradio je projekte za pregradnju Saborske palače na Markovu trgu (1908 — 10), zgrade Trgovačko-obrtničke komore na Rooseveltovu trgu 2 (1911), društva »Merkur« u Perkovevoj ul. 1 i 3 (1913), stambeno-poslovne kuće u prilazu Gj. Deželića 30 (1919) i Ulici kneza Držislava 7 (1922), zgradu Jadranskoga osiguravajućega društva na uglu Hatzeove i Petrinjske ul. (1922), kuće Novaković u Masarykovo ul. 15 (1924) i Ullman na uglu Trga hrvatskih velikana i Ul. kneza Držislava (1925) te zgrade Društva općinskih činovnika u Dalmatinskoj ul. 12 (1927), Bratimske blagajne u

KAIROS. Trogir, Zbirka samostana Sv. Nikole

KALEŽ IZ XV/XVI. st. Zagreb, riznica katedrale

KALNIK, freska u crkvi Sv. Brcka

Ulici kneza Mislava (1929) i čehoslovačkoga Narodnoga doma u Šubićevoj ul. 20 (1936, danas HRT).

J. M. M.

KALEŽ, svečana posuda u kojoj se na misi prinosi žrtveni dar vina. U prvim vijekovima kršćanstva kao k. se upotrebljavaju svi oblici kućnih čaša od raznih materijala. Već u IV. st. zabranjeni su drveni, stakleni i koštani kaleži, a papa Grgur Veliki oko 600. određuje da kalež mora biti od plemenite kovine. Ovisno o bogatstvu crkava ili darovatelja te o stilske razdoblju, kaleži su uvijek bili više ili manje ukrašavani. U doba romanike i predromanike ukrasi su veoma često od emajla, a u kasnijim razdobljima to su sitni gravirani ili skulpturalni (apstraktni, geometrijski, biljni i figuralni) ornamenti od istoga materijala od kojega je i kalež.

A. Bad.

KALIGRAFIJA → PISMO

L. KALDA, zgrada društva *Mercur* u Zagrebu

KALINA, Ivo, slikar (Zagreb, 21. II. 1925). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1950. Bio je suradnik Majstorske radionice K. Hegedušića 1951–56. i član grupe »Mart« od 1957. Jedan je od prvih predstavnika apstraktnoga ekspresionizma u nas, slikar široka poteza i snažna izraza (*Kompozicija*, 1960). U kasnijim se djelima priklanja pejzažnim motivima u dijagonalnu spletu crno-bijelih poteza (*Liburnijski pejzaž*, 1979). Temperamentna i dinamična gesta zadržala se i u posljednjoj fazi temeljite kolorističke redukcije, u kojoj su oblici određeni sabiranim linijama i naglašenim zaobljenjima što asociraju na puni volumen (*Akt*, 1979; *Riba*, 1983). — Samostalno je izlagao u Zagrebu (1954, 1964, 1981), Opatiji (1955, 1957. i 1985), Rijeci (1963, 1972), Rimu (1972) i Faenzi (1975).

LIT.: *V. Ekl*, Ivo Kalina (katalog), Rijeka 1979. — *Ista*, Kalina, Rijeka 1985. — *E. Dubrović*, Ivo Kalina, Opatija 1991. — *B. Valušek*, Ivo Kalina (katalog), Rijeka 1994. V. El.